

één tot en met acht

Neem eens een willekeurig woord. Zomertijd bijvoorbeeld en tel het aantal letters. Negen. Dat zijn er vijf. En dat zijn er vier. Nog eentje doen? Vakantie. Dat zijn er acht. En dat zijn er wederom vier. Het is de eigenschap van het getal vier om altijd op vier uit te komen. Het is dan ook in onze taal (oké, en een paar andere talen) het enige getalwoord dat net zo veel letters telt als het voorstelt. In meervoud stelt vier meer voor. Meer vieren dan een vier, maar ook vieren van feest en iets laten gaan. Dat vieren kunnen we deze zomer weer naar hartenlust doen, want we mogen de teugels weer laten vieren. Eindelijk weer eens een ouderwetse festivalzomer, al zitten er wel wat haken en ogen aan de organisatie ervan met de huidige personeelskrapte. De zomer is ook bij uitstek hét jaargetijde - ook daar zit de vier in - om het buitenleven te vieren. Sowieso moeten we het leven vieren. Daar zal Annerieke Vonk het alleen maar mee eens zijn. Onder het motto 'samen uit, samen genieten' zorgt zij er met haar organisatie Vier Het Leven voor dat ouderen kunnen deelnemen aan culturele activiteiten waarbij alles tot in de puntjes is geregeld om zorgeloos te genieten. Vier het leven, dat is pas een mooi motto. En een mooi streven.

Nanska van de Laar

zomertijd

Wrevel wordt werk

De naam zwerfinator voor het beroep heeft hij zelf bedacht. Het is 2014 en Purmerender Dirk Groot (53) begint met het verzamelen van zwerfafval. Dat is dan nog geen trend.

Hij zit in de auto en hoort op de radio een item over Schwarzenegger en de film 'Terminator'. „Ik stap uit, raap een blikje van de straat, gooi het in een afvalbak en zeg met Schwarzenegger in mijn hoofd: 'Hasta la vista zwerfie.'” De term zwerfie bestaat dan al, legt Dirk uit. Het is een selfie dat je maakt met een stuk zwerfafval. Als protest tegen de vervuiling van de aarde op Twitter gepost. „Het volgende moment bedenkt ik de term 'Terminator Zwerfinator' en zet die op Twitter. Dat wordt een succes en zo is het gebleven.”

Dirk is een strijder tegen zwerfafval en plastic soep, zwerfafval in zee. „De Terminator komt uit de toekomst om het heden te veranderen. Mijn alter ego Zwerfinator is gestuurd vanuit de toekomst om te verkondigen dat er meer plastic in de zee zwemt dan vis. Of we daar in het heden wat tegen willen doen”, vertelt hij met pretlichtjes in de ogen. Dan ernstiger: „In het echt is het niet zo mooi.”

Nu is hij betaald zwerfinator. Dat verhaal begint bij zijn zoon. Dirk wandelt met de kinderwagen. „Je loopt dan anders, niet snel van A naar B.” Hij ziet al dat afval liggen, moppert daar 'lekker' over op sociale media en iedereen klaagt gezellig mee. „Maar er gebeurde niets. Iemand zei eens: 'Joh, als je het zo erg vindt, waarom ruim je het dan niet op?' Ik ben daar gek, ik ga geen troep van een ander opruimen, dacht ik toen nog.”

Doormopperen

Na een half jaar 'doormopperen' ontdekt Dirk op Twitter een bericht van Henk Vrugt, de bedenker van de hashtag #zwerfie. Hij ziet hoe anderen daarop inhaken met selfies met zwerfafval. Hij besluit dat ook maar eens te gaan doen. Hij maakt een vuilniszak vast aan de kinderwagen en gaat op pad. „Wel keek ik steeds om me heen of niemand me zag. Ik schaamde me er toen nog voor. Maar al rapend kreeg ik vrij snel van voorbijgangers een duim omhoog. Een uur later had ik de vuilniszak vol. Die heb ik netjes in de vuilnisbak gedaan. Uiteindelijk vond ik de klus best leuk en ontspannend. Ik ben er nooit meer mee gestopt.”

Gaandeweg wordt hem duidelijk dat het niet lang schoon blijft na zijn acties én dat een week later er toch weer van alles ligt. Na twee weken zelfs net zoveel als eerst. Hij leest (uit verschillende standpunten geschreven) rapporten over zwerfafval die helemaal niet overeenkomen met wat hij zelf ziet. Als voorbeeld neemt hij die van gemeenten. „Gemeenten hebben er belang bij dat het straatbeeld er netjes uit ziet maar ze hebben geen oog voor het verborgen afval in bijvoorbeeld bosjes, wat ook nog eens slecht voor het milieu is. Ik wilde laten zien, al wist ik dat natuurlijk ook niet voordat ik eraan begon, dat er nog veel meer zwerfafval ligt op plekken waarvan het niet bekend is.”

Met zijn telefoon maakt hij van elk stuk afval dat hij oprapert een foto. Dankzij GPS brengt hij de locatie daarvan in kaart. Vervolgens voegt hij meer data toe zoals merk en materiaal. Hij is ict-er, dat kan hij goed gebruiken. Hij maakt rapportages, stuurt die via Twitter en Facebook de wereld in. Hier blijkt veel interesse voor. „Ik heb inmiddels van mijn ergernis mijn hobby gemaakt en van

Wat houdt de mens bezig? Met die vraag gaat Heleen Vink op pad voor Zomertijd.

Gemeenten en bedrijven benaderen de zwerfinator voor zwerfafvalonderzoek.

FOTO HELEEN VINK

mijn hobby mijn beroep.” Dirk is bevlogen. Ondanks het omvangrijke probleem heeft hij de bewuste keuze gemaakt om zijn ergernis om te zetten in een bijdrage aan het grotere geheel. Gemeenten en bedrijven benaderen de energieke inmiddels professionele zwerfinator en huren hem als ZZP-er in voor zwerfafvalonderzoek. Dirk schrijft rapporten, adviseert en geeft gastlessen en lezingen op scholen en universiteiten. „Het is verslavend werk”, ervaart hij.

Hinder

Vooraf drankverpakkingen hebben nu de aandacht van de zwerfinator. Uitgedrukt in volume en gewicht beslaan die ongeveer de helft van alles wat hij vindt. Sinds de invoering van statiegeld op kleine plastic flesjes, vindt hij volgens eigen berekening nu wel zo'n zeventig

procent minder kleine flesjes. „De flesjes die ik nu nog vind kennen geen statiegeld of het etiket heeft losgelaten waardoor ze niet in te leveren zijn. Zulke flesjes worden, omdat ze niks waard zijn, niet opgeraapt. Met blikjes hetzelfde. Je kunt proberen mensen op te voeden maar er spelen zoveel factoren een rol bij zwerfvuil. Neem zoiets simpels als overvolle prullenbakken.” Dirk weet het zeker: „Aan de basis en in het systeem moeten zaken worden aangepast. Om dit efficiënt te kunnen doen heb je data nodig.” Daar draagt Dirk met zijn database van inmiddels 600.000 foto's behoorlijk aan bij. „De industrie probeert de focus te leggen naar daar waar de hinder van maatregelen het grootst is. Ik probeer dat, net als veel anderen, met data bloot te leggen en om te draaien.”

Online plaatst de zwerfinator berichten als deze: „Voor wie het nog niet wist, dit is de ware aard van de kartonnen beker: er zit gewoon een laag plastic in. Eigenlijk moeten alle soorten #sjoemelplastic verboden worden. Per direct. En wegwerpbekers ook. Neem herbruikbare bekertjes met #statiegeld of gewoon je eigen beker. Dat is de toekomst. Investeer niet in recycelen, maar in hergebruik en speelinstallaties. Dat het kan is al lang bewezen. En je koffie is dan net zo lekker. Hoe je hem ook drinkt. En thee of andere drankjes ook.” Zolang de zwerfafvalkraan open staat moet er worden gedweild. Dirk blijft als zwerfinator positief: „Het blijft dweilen met de kraan open, maar we zijn wel beter aan het dweilen.” www.zwerfinator.nl